

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Микола АЗАРСНКОВ

“ 30 ”

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії) _____

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки _____

спеціальність 051 Економіка _____

вид дисципліни за вибором _____

факультет економічний _____

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного, факультету

“26” червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва д.е.н., професор, Ольга Валентинівна Носова

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва

Протокол від “22” червня 2020 року № 10

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва

(

Вікторія ЄВТУШЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Економіка»

Гарант освітньо-наукової програми
(керівник проектної групи) «Економіка»

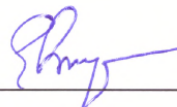

Володимир СОБОЛЄВ

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від “23” червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії _____

Вікторія ЄВТУШЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Національна економіка України в умовах євроінтеграції» складена відповідно до освітньо-наукової програми третього (доктора філософії) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни даного курсу є формування системи знань про становлення та розвиток національної економіки України з урахуванням загальних цивілізаційних тенденцій розвитку сучасних економічних систем та рис, притаманних власне національній моделі економіки України.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями та інструментарієм щодо:

- оцінка потенціалу національної господарської системи, її структурно-функціональних особливостей;
- виявлення можливостей забезпечення сталого економічного розвитку, забезпечення безпеки національної економіки на міжнародному ринку;
- розв'язання проблеми побудови конкурентоздатну економіку в умовах євроінтеграції.

1.3. Кількість кредитів - 3 кредити.

1.4. Загальна кількість годин – 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
8 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
22 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
5 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності.

ФК-2. Вміння використовувати методи і зміст сучасних, зокрема новітніх, досліджень і розробок українських і зарубіжних учених в галузі економічної науки методології та практики, адаптувати їх до сучасного стану і актуальних завдань розвитку економіки України.

ФК-8. Здатність робити обґрунтовані висновки щодо сучасного стану національної економіки України, резервів та перспектив її розвитку в умовах глобалізації та європейської інтеграції.

Результати:

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічного розвитку національної економіки.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Національна економіка України в умовах євроінтеграції як наукова дисципліна як наукова дисципліна.

Нація та її ознаки, поняття та умови виникнення національної економіки. НЕУ як економічна система (загальне), та ознаки її відмінностей (конкретне). НЕУ як дисципліна, її актуальність та необхідність.

Основні економічні цілі та їх характеристика. Стабільний темп зростання, стабільний рівень цін, стабільна зайнятість, підтримування рівноваги торговельного та платіжного балансу, соціальна підтримка соціально незахищених верств населення. Основні показники розвитку національної економіки: ВВП, ЧВП, НД, ПД; рівень і темп інфляції, рівень зайнятості і безробіття; сальдо зовнішньоекономічних балансів. Індекс людського розвитку, вартості життя, технологічного розвитку, конкурентоздатності економіки.

Поняття економічної системи. Типізація систем. Формаційний та цивілізаційний підхід; традиційні, адміністративні та ринкові системи. Моделі сучасних змішаних систем: ліберальна, скандинавська, соціальна ринкова економіка, японська, олігархічна моделі.

Основні періоди розвитку державності України та основні економічні зміни. Початок державності, втрата державності, відродження державності. Основні проблеми формування національної економіки.

Тема 2. Економічні теорії та базові інститути національної економіки під впливом євроінтеграції країн.

Меркантилізм (початковий та пізній етапи), фізіократи, ідеї класичної школи, критика класичної школи.

Німецька історична школа як початок теорії національної економіки. Ф.Ліст: протекціонізм та інтереси нації. Г.Шмоллер: національна економічна психологія. В.Зомбарт: національний характер в економіці. М.Вебер: вплив релігії на національну економіку. Відхід від теорії національної економіки у ХХ - ХХІ ст. економіки під впливом євроінтеграції країн.

Модель держави загального добробуту. Теорія соціальної ринкової економіки в Германії – поєднання ринкового лібералізму, християнського соціального вчення та демократичного соціалізму. Економічний порядок, соціальна відповідальність та партнерство.

Інституціоналізм як напрямок економічної теорії. Поняття інститутів, їх роль в економічному розвитку та різноманітності економічних систем. Базові інститути економічної системи: праця, власність, влада, управління. Конкретні форми реалізації базових інститутів – інститут обміну і грошей, розподілу та податків, організації виробництва, механізм регулювання, ментальність, характер нації.

Тема 3. Характеристика економічного потенціалу національної економіки.

Поняття економічного потенціалу і національного багатства країни.
Природні ресурси, поняття та види. Характеристика земельних, мінерально-сировинних, водних, лісових, природно-рекреаційних ресурсів України.

Природні ресурси України. Вугільні басейни. Нафтогазоносні родовища. Родовища чорних та кольорових металів. Родовища та сировинна база хімічної промисловості. Паливно-енергетичний комплекс України. Газотранспортна система України. Гірничо-металургійний комплекс України.

Земельні ресурси. Агропромисловий комплекс України. Лісові ресурси України. Водні ресурси України. Еколого-економічна безпека економіки України.

Трудові ресурси. Демографічні проблеми та їх наслідки для економіки України. Природний приріст, міграція, загальна динаміка зміни. Демографія в Україні в 20-21 ст.. Сучасні центри розселення, праце збиточні та дефіцитні райони.

Науково-технічний потенціал. Розвиток в Україні галузей високих технологій.

Тема 4. Інституціональні чинники розвитку національної економіки.

Принципи інституціонального розвитку національної економіки. Імпорт інститутів та змінення траєкторії інституційного розвитку.

Первісне нагромадження капіталу в економіці України. Приватизація та її роль у здійсненні інституціональних перетворень в економіці України. Упорядкування видів і форм власності. Проблеми специфікації прав власності в економіці України. Постприватизаційний перерозподіл прав власності.

Розвиток інституту підприємництва в Україні. Роль малого підприємництва в економіці України. Рейдерство та його негативні наслідки.

Розвиток конкуренції в Україні. Антимонопольна політика. Об'єктивна необхідність розвитку фінансово-промислових груп в економіці України.

Тема 5. Державні інститути та механізм регулювання національної економіки.

«Провали ранка» та функції держави в ринковій економіці. Циклічність розвитку; диференціація доходів; виникнення монополій; необхідність створення суспільних благ; позитивні та негативні, зовнішні ефекти. Державне регулювання. Показники державного втручання в економіку (частка держсектора та частка перерозподіляється через бюджет ВВП). Суб'єкти регулювання: законодавча влада - ВРУ та її функції; виконавча влада - Президент и Секретаріат и їх функції, КМУ - структура, функції, місцеві держадміністрації. Об'єкти державного регулювання НЕУ - загальногосподарські процеси, сектора і регіони, галузі та підприємства, зовнішньоекономічні зв'язки.

Класифікація и види методів державного регулювання національної економіки: адміністративне, економічні, інституціональні, соціально-психологічні.

Види загальної економічної політики держави: бюджетно-податкова, грошово-кредитна, зовнішньоекономічна, структурна, соціальна політика. Спеціальні види економічної політики: цінова, інвестиційна, науково-технічна, регіональна. Основні напрямки цих видів політики.

Тема 6. Обґрунтування перспектив економічного розвитку: прогнозування, програмування і планування в НЭУ в умовах євроінтеграції.

Прогнозування та його види. Економічне програмування. Принципи державного прогнозування та розробки програм. Методи розробки прогнозів та програм. Індикативне макроекономічне планування.

Система прогнозування та розробки програм в Україні в умовах євроінтеграції.

Цільові комплексні програми розвитку національної економіки.

Тема 7. Політика економічного зростання в національній економіці.

Економічне зростання. Чинники економічного зростання. Моделі довготривалого економічного зростання.

Економічне зростання в Україні. Модель інноваційного розвитку національної економіки. Регіональна політика по вирівнюванню умов життя населення. Фіскальна і монетарна економічна політика держави. Державна політика по залученню іноземних інвестицій.

Тема 8. Структурна політика та зміни структури національної економіки.

Основні відтворювальні пропорції економіки. Інвестиції. Їх види та форми. Співвідношення в економіці валових нагромаджень, чистих інвестицій та амортизації. Інвестиції прямі та портфельні. Співвідношення між державним інвестуванням та приватними інвестиціями. Оптимальна норма нагромадження. Джерела приватного інвестування та створення необхідного інвестиційного клімату. Державні методи регулювання інвестицій на мікрорівні, та на макрорівні. Прямі інвестиції в економіці України, їх джерела та напрями спрямування.

Державний сектор економіки, його роль та функції. Напрями зміни форм власності. Націоналізація, роздержавлення, приватизація. Приватний та корпоративний сектор в економіці. Напрями та етапи зміни форм власності в Україні. Органи регулювання прав власності та майнових прав. Розподіл форм власності в економіці України на сучасному етапі та його подальший розвиток.

Структура економіки за ступенем концентрації капіталу. Ознаки монополії та антиконкурентні дії. Показники та причини монополізації. Індекс концентрації, індекс монопольної влади. Ефект масштабу та природні монополії, їх роль в економіці. Динаміка зміни монопольного сектору в економіці України. Сучасні монополії в Україні. Роль та функції малого бізнесу у розвитку конкуренції. Поняття малого підприємства. Показники сучасного розвитку малого бізнесу в Україні. Недоліки та напрями його подальшого становлення.

Регіональна та геопросторове розміщення виробничих сил. Принципи взаємовідносин центрального та регіональних органів влади. Доходи та витрати місцевих бюджетів. Субсидії та субвенції. Регіональний розподіл території України, його недоліки та напрями розвитку. Принципи розподілу коштів між регіонами в Україні. Вільні економічні зони та території пріоритетного розвитку, як один із напрямів регіональної політики. Роль ВЕЗ та ТПП в Україні, причини їх створення та ліквідації.

Тема 9. Соціальна ринкова економіка та соціальна політика в національній економіці в умовах євроінтеграції.

Соціальна політика, її зміст та напрями реалізації. Первинні та вторинні доходи населення. Номінальні, реальні та отримані доходи. Причини нерівномірності розподілу доходів. Бідність та її причини. Показники нерівності та бідності. Мінімальний споживчий бюджет. Динаміка доходів в Україні. Показники розподілу доходів в Україні. Бідність та її зміни в Україні.

Державне регулювання ринку праці та сприяння зайнятості населення. Рівень безробіття та зайнятості, його розрахунки. Активна та пасивна політика держави на ринку праці. Основні показники ринку праці, його формування та сучасний стан в Україні. Регулювання оплати праці та його роль на ринку праці. Мінімальна заробітна платня, тарифна система розрахунку, норми оплати праці, середня заробітна платня. Динаміка мінімальної заробітної та середньої заробітної плати в країні. Проблеми ринку праці та напрями їх вирішення в Україні під впливом євроінтеграції.

Політика соціального захисту, її напрями та критерії застосування. Роль фондів соціального захисту. Соціальні гарантії та соціальна допомога. Методи та інструменти

соціальної допомоги. Показники та напрями соціальної допомоги в країні. Соціальна інфраструктура, її регулювання на державному, регіональному, місцевому рівнях. Розвиток, показники та проблеми галузей соціальної інфраструктури в Україні.

Тема 10. Національна економіка України в умовах євроінтеграції.

Єдине світове господарство та етапи його формування. Локальні, національні, міжнародні ринки. Світовий ринок. Головні ознаки сучасного світового господарства. Рівень розвитку країн та їх класифікація.

Зовнішньоекономічна політика держави, її цілі. Напрямки зовнішньоекономічної політики. Зовнішня торгівля. Показники участі країни у зовнішній торгівлі. Політика вільної торгівлі та протекціонізм. Умови реалізації політики вільної торгівлі. Методи, цілі та напрямки протекціонізму. Тарифне та нетарифне регулювання: кількісні, фінансові та приховані методи протекціонізму. Торговий баланс.

Валютний курс та чинники, що його визначають. Вплив змін валютного курсу на експорт та імпорт. Валютне регулювання. Валютні інтервенції. Вплив на валютний курс зміни ставки відсотку. Валютні обмеження. Диверсифікація валютних резервів. Платіжний баланс, його структура. Державні органи та установи, що реалізують зовнішньоекономічну політику.

Головні етапи розвитку зовнішньоекономічної політики України 1991 – 2009 рр. Показники відкритості та імпортозалежності економіки України. Політика протекціонізму, лібералізація зовнішньої політики та вступ до ВТО. Головні торгові партнери України, динаміка та структура експорту та імпорту. Тенденції розвитку зовнішньої торгівлі. Іноземні інвестиції в Україні, їх обсяг та динаміка, джерела. Прямі інвестиції з України. Зовнішній борг України та його структура. Сальдо торговельного та платіжного балансів України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. <i>Національна економіка України в умовах євроінтеграції як наукова дисципліна.</i>	7	1	2			4	9	1				8
Тема 2. <i>Економічні теорії і базові інститути національної економіки під впливом євроінтеграції</i>	7	1	2			4	9	1				8
Тема 3. <i>Характеристика економічного потенціалу національної економіки.</i>	9	1	2			6	9	1				8
Тема 4.	7	1	2			4	8					8

<i>Інституціональні чинники розвитку національної економіки.</i>												
<i>Тема 5. Державні інститути та механізм регулювання національної економіки.</i>	7	1	2			4	9	1				8
<i>Тема 6. Обґрунтування перспектив економічного розвитку: прогнозування, програмування та планування в умовах євроінтеграції.</i>	11	1	2			8	10	1	1			8
<i>Тема 7. Політика економічного росту в національній економіці.</i>	11	1	2			8	7					7
<i>Тема 8. Структурна політика і зміна структури національної економіки.</i>	11	1	2			8	10	1				9
<i>Тема 9. Соціальна ринкова економіка та соціальна політика в умовах євроінтеграції.</i>	9		3			6	10		1			9
<i>Тема 10. Національна економіка України в умовах євроінтеграції.</i>	11		3			8	10					9
Усього годин	90	8	22			60	90	6	2			82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Національна економіка України в умовах євроінтеграції як наукова дисципліна як дисципліна, розвиток теорії національної економіки.	2	
2	Характеристика економічного потенціалу національної економіки.	2	
3	Державні інститути та механізм регулювання національної економіки.	2	
4	Політика економічного росту в національній економіці.	2	1

5	Структурна політика національної економіки.	2	
6	Соціальна політика в національній економіці в умовах євроінтеграції.	2	
7	Національна економіка України в умовах євроінтеграції.	2	
8	Структурна політика і зміна структури національної економіки.	2	
9	Соціальна ринкова економіка та соціальна політика в умовах євроінтеграції.	3	1
10	Національна економіка України в умовах євроінтеграції.	3	
	Разом	22	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Моделі національної економіки та напрями розвитку національної економіки України.	4	8
2	Інфраструктура національного ринку та її елементи.	4	8
3	Економічне зростання в Україні: динаміка та тенденції.	6	8
4	Інвестиції та основні пропорції розвитку економіки.	4	8
5	Ринок праці та його регулювання.	4	8
6	Політика зовнішньої торгівлі, її види та напрями. Регулювання зовнішньої торгівлі в Україні.	8	8
7	Іноземні інвестиції в економіку та їх роль. Рух капіталу та його значення для економіки України.	8	7
8	Програми економічного розвитку України.	8	9
9	Основні проблеми та напрями вдосконалення державного устрою в Україні.	6	9
10	Регіональна організація національної економіки.	8	9
	Разом	60	82

6. Індивідуальні завдання (самостійна робота)

Завдання 1: «Сучасні форми інноваційної діяльності підприємств в Україні».

Завдання 2: «Аналіз структури економіки України під впливом глобальних змін».

7. Методи контролю

Протягом семестру застосовуються такі методи навчання: лекції, практичні заняття із розв'язування задач, комп'ютерне моделювання, експерименти з моделями.

Робочою програмою передбачено методи поточного контролю – контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи, оцінювання активності студентів на заняттях. Підсумковий контроль – письмовий екзамен.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Екзамен	Сума
--	---------	------

Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Самостійна робота (індивідуальне завдання 1)	Самостійна робота (індивідуальне завдання 2)	Активність на заняттях	Разом		
20	15	20	5	60	40	100

Критерії оцінювання

Контрольна робота.

Тест – 10 балів (10 питань по 1 балу). Неповна відповідь – 1 бал.

Задачі (2 задачі по 5 балів):

Правильне рішення та оформлення – 5 балів.

Незначні помилки технічного характеру – 4 бали.

Змістовні помилки, але алгоритм рішення правильний – 3 бали.

Помилки у методі розв'язання – 1 бал.

Самостійна робота (індивідуальне завдання – модель Хікса).

Правильне виконання усіх пунктів завдання, добре оформлення роботи – 15 балів.

Несуттєві технічні помилки – 12 – 14 балів.

Помилки у виконанні економічного обґрунтування відповіді на питання – 9 – 11 балів.

Суттєві помилки у економічному обґрунтуванні відповіді на питання, невиконання одного пункту завдання – 6 – 8 балів.

Часткове виконання лише одного пункту завдання – 1 – 5 балів.

Самостійна робота (Аналіз структури економіки України під впливом глобальних змін).

Правильне виконання усіх пунктів завдання, добре оформлення роботи – 20 балів.

Несуттєві технічні помилки – 17 – 19 балів.

Помилки у виконанні математичного аналізу моделі, або алгоритмічному рішенні, або недоліки у графічній інтерпретації – 15 балів.

Суттєві помилки у виконанні економічного обґрунтування відповіді на питання або часткове виконання лише одного пункту завдання – 5 балів.

Активність на заняттях.

Правильна відповідь на усне запитання, робота біля дошки, суттєве запитання (зауваження, коментар) – по 1 балу.

Екзамен (40).

Тест – 10 питань по 1 балу.

2 задачі по 10 та 20 балів.

При оцінюванні виконання кожної задачі знімаються бали за помилки.

Незначні технічні помилки – знімається 10%.

Суттєві помилки, але методи рішення правильні – знімається 50%

Помилки у методах рішення, неправильне рішення, часткове виконання деяких пунктів завдання – знімається 70%.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	

50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: „Магнолія 2006”, 2008. – 464с.
2. Національна економіка: Підручник. / За ред. проф. П.В.Круша. – К.: Каравела, 2008. -416с.
3. Пухтаєвич Г.О. Аналіз національної економіки: Навч.посібник – К.: КНЕУ, 2005. – 254с.
4. Національна економіка: Навч. Посібник. / За заг. ред. Носової О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2013.- 512 с.

Допоміжна література

1. Градов А.П. Национальная экономика. 2-е изд. – СПб: Питер, 2005. – 240с.
2. Маркович І.Б. Спеціалізація експортних товарних груп як одна з характеристик торговельного потенціалу держави. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 10(172). С. 43–50.
3. Национальная экономика: уч-к/ под ред. П.В.Савченко. – 2-е изд. – М.:Экономист, 2007. – 864с.
4. Социально-экономический потенциал устойчивого развития: Уч-к/ Под ред. проф. Л.Г.Мельника. – Сумы: ИТД „Университетская книга”, 2007. – 1120с.
5. Ватаманюк З.Г., Панчишин С.М. та ін. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. Навч.посіб. - К.: Альтернатива, 2001. - 607 с.
6. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. Навч.посіб. – К.: Вища школа, 1998. – 544 с.
7. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент,маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): Терміни, поняття, персоналі. / За заг. ред. Г.І. Башняндна, В.С. Іфтемічука. -К.: Магнолія плюс, 2004. - 688 с.
8. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 784 с.
9. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономической теории: Учеб. пособие. - М: Рыбари, 2000. - 479 с.
10. Николаева И. П. Мировая экономика и международные экономические отношения: Учебник / Под ред. д.э.н., проф. И.П. Николаевой, д.э.н., проф. Л.С. Шаховской. - М.:Дашков и К, 2018
11. Мировая экономика. Открытость экономики как условие международной кооперации // Вестник финансового университета. - 2015. - №4
12. Основи економічної теорії. Підручник / А.А. Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н. Климко. -К: Вища школа, 2001. - 606 с.
13. Основи економічної теорії. Підручник / За ред. проф. С.В. Мочерного.- Тернопіль: Тарнекс, 1993. - 688 с.
14. Основи економічної теорії. Підручник / Крупка М.І., Островерх П.І., Реверчук С.К. - К: Атіка, 2001. - 344 с.

15. Ортіна Г. В. Обґрунтування концептуального підходу до формування та реалізації державної політики антикризового розвитку реального сектора економіки / Г. В. Ортіна. //Економіка та держава. - 2013. - N 11. - С.29-32
16. Ортіна Г. В. Виявлення та аналіз чинників формування кризових явищ в економіці в умовах глобалізації як передумова розроблення антикризових стратегій / Г. В. Ортіна. //Економіка та держава. - 2013. - N 8. - С.40-44.
17. Резнікова О. О. Україна в регіональних інтеграційних процесах: обґрунтування вибору / О. О. Резнікова. //Фінанси України. - 2013. - N 6.- С.53-61.
18. Перехідна економіка: Підручник/В.М. Геєць,Є.Г. Панченко,Е.М. Лібманова та ін. — К.: Вища школа, 2003. — 591 с.
19. Радзієвська С.О. Торговельно-економічні зв'язки України з країнами ЄС та ЄУП: сучасний стан та перспективи розвитку. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2013. № 3. С. 42–62.
20. Співробітництво між Україною та країнами ЄС у 2017 році: статистичний збірник / Державна служба статистики України. К., 2018. 195 с.
21. Теоретичні аспекти організації зовнішньої торгівлі України з країнами Європейського Союзу / Т.О. Тохтамиш, О.А. Ягольницький, М.А. Овчиннікова. Проблеми системного підходу в економіці. 2018. № 2(64). С. 45–52. 11. DG Trade Statistical Guide / European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.
22. Хомяков В.І., Бакум І.В. Економіка сучасної України. Навчальний посібник – К., Кондор, 2010 – 428с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
2. <http://www.worldbank.org/>
3. <http://www.4tivo.com/education/5748-sinergeticheskaja-jekonomika.-vremja-i.html>
4. http://www.vargin.mephi.ru/book_ph_haos.html
5. <http://www.ukrstat.gov.ua/>